

Veilig ondernemen in Utrecht

Samenwerking tussen ketenpartners, effectieve inzet van innovatieve beveiligingstechniek en permanent cameratoezicht. Het zijn drie belangrijke factoren die de veiligheid rond bedrijventerreinen en winkelcentra in Utrecht hebben verbeterd. Een gesprek met programmamanager Jan Lavèn van de gemeente over het succes van de aanpak. [GERARD DESSING](#)

In 2002 was de veiligheidssituatie op en rond een aantal Utrechtse bedrijventerreinen ronduit alarmerend. Bedrijven trokken weg en leegstand was het gevolg. Opvallend was de algehele onvrede over de beveiliging. Veel

gevraagd om vanuit de gemeente Utrecht dit probleem te lijf te gaan. Lavèn had in Amersfoort, onder andere vanuit het Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing, al de nodige ervaring opgedaan met projecten als

reden op 'Lage Weide' zeven beveiligingsbedrijven rond die niet met elkaar en nauwelijks met de politie communiceerden. Aan het delen van informatie werd niet gedaan. Er werd wel met camera's gewerkt, maar het was een aantal keren voorgekomen dat de beelden door de PAC niet werden uitgekeken. Kortom: ondernemers vroegen zich steeds meer af waarom ze voor de diensten moesten betalen, terwijl het in feite niets of heel weinig opleverde. Omdat de ervaringen op 'Lage Weide' ook voor een aantal andere bedrijventerreinen golden, realiseerde Lavèn zich dat het zaak was een gemeenschappelijke aanpak te realiseren, die voor alle terreinen een oplossing zou kunnen bieden, zodat versnippering voorkomen kon worden. Als centrale insteek werd het *Keurmerk Veilig Ondernemen* gekozen. Dit gaf de samenwerking tussen betrokken partijen, zoals ondernemers, gemeente en politie, een enorme impuls en leidde al snel tot het behalen van het Keurmerk Veilig Ondernemen in diverse gebieden.

'Invoering van publiek-privaat cameratoezicht was een enorme stap'

ondernemers geloofden niet meer in het concept van rondrijdende particuliere beveiligers en steeds vaker werd dan ook geweigerd hieraan mee te betalen. Zo raakte men nog verder achterop. Van ketensamenwerking was geen sprake. Uit onvrede met het 'officiële' collectief was zelfs vanuit een lokale sportschool een concurrerend collectief ontstaan. Informatie was versnipperd, niemand had overzicht. Met deze situatie werd Jan Lavèn geconfronteerd, toen hij in 2002 werd

'Veilig ondernemen' en zag een grote uitdaging om de Utrechtse problematiek aan te pakken.

Start

Lavèn startte in 2003 met het eerste project, het winkelcentrum Kanaleneiland, waar een groot probleem was op het gebied van veiligheid. Een analyse leerde al snel dat er een tekort aan toezicht was, zowel publiek als privaat. Ditzelfde probleem speelde ook op enkele bedrijventerreinen in Utrecht. Zo

Cameratoezicht

Om het probleem van te weinig toezicht op te lossen werd - na redelijk wat heen en weer gepraat - besloten tot de invoering van publiek-privaat cameratoezicht. Daarbij werden camera's in de buitenruimte ook door particuliere beveiliging uitgekeken. Lavèn:

Kerngegevens

Naam:	Koepel Bedrijvigheid & Veiligheid Utrecht
Doel:	zorgen voor een veilig ondernemersklimaat op bedrijventerreinen en winkelcentra en andere bedrijfslocaties
Programmamanager:	Jan Lavèn
Plaats:	Utrecht
Websites:	www.kbv.nl en www.hetciv.nl

‘Dat was een enorme stap die in het begin eigenlijk niet bespreekbaar was, onder meer door bezwaren vanuit de politie. Onder politieke druk is dat toen toch doorgedaan, onder voorwaarde dat de regierol duidelijk in handen van gemeente c.q. politie kwam.’

‘Naast het feitelijke cameratoezicht was van groot belang dat de samenwerking tussen de partners op gang kwam’, benadrukt Lavèn, die het voorbeeld geeft van de samenwerking tussen de beveiliging in het winkelcentrum en de politie. ‘Neem het uitkijken van de beelden. Dat deden beveiligers die werden opgeleid en geochocht door de politie. Op die manier zag je vanuit de praktijk een samenwerking ontstaan. Men keek als het ware een beetje in elkaars keuken, wist beter wat de andere partij belangrijk vond enzovoort. Het winkelcentrum was een voorbeeldproject van hoe het moest, dat was duidelijk.’

Dienstencentrum

Dit concept werd vervolgens vertaald naar zes bedrijventerreinen. Het totale cameratoezicht leidde ertoe dat de beelden uitgekeken moesten worden op een centrale locatie. Mede om die reden werd een *Dienstencentrum Beveiliging* opgericht, waar twee personen vanuit een Centrale Toezichtruimte 24 uur per dag de camerabeelden uitkijken van inmiddels zo’n honderd camera’s. Mooie opsteker was het feit dat in 2005 het plan om tot een dienstencentrum te komen, werd gehonoreerd met een innovatieprijs van het ministerie van Economische Zaken ter waarde van 50.000 euro.

Inmiddels zijn twaalf bedrijventerreinen bij het dienstencentrum aangesloten. Momenteel worden gesprekken gevoerd met nog twaalf andere bedrijfslocaties. Lavèn verwacht dat in 2009 minimaal dertig, maar als het een beetje meezit zo’n zestig terreinen en winkelcentra meedoen, zowel vanuit de stad Utrecht zelf als vanuit de regio. Ook kwetsbare objecten en voorzieningen, zoals parkeergarages en zwembaden, worden aangesloten.

Techniek

In het totaalconcept speelt de inzet van moderne beveiligingstechniek een be-

Jan Lavèn: ‘De kracht van het Utrechtse concept is dat de beveiliging tot een keten wordt gesmeed.’

langrijke rol, aldus Lavèn. Net als in vele andere organisatie is het voorkomen van te veel onnodige camerabeelden op de monitoren een van de uitdagingen waar men voor staat.

Hoe daar mee om te gaan? ‘Allereerst moet het terrein dusdanig zijn, dat er geen onnodige beweging plaatsvindt’, legt Lavèn uit. ‘Voor terreinen die tussen woongebieden liggen, is dat niet eenvoudig te realiseren in verband met doorgaand verkeer. Waar mogelijk worden naast bewegingsmelders slimme technieken, zoals kentekenregistratie, sensoren en beeldanalyse, ingezet om een oplossing te bieden. Aan de opstelling van de monitoren in het dienstencentrum is veel aandacht besteed, zodat de mensen die de beelden

tergeluid of alleen het geluid van opgevoerde scooters als trigger om beelden naar het dienstencentrum te sturen. We doen dat in pilots en besluiten aan de hand van geboekte resultaten of we daarmee verder gaan of niet.’

Gezichtsherkenning

Een andere techniek waarmee in Utrecht inmiddels veel ervaring is opgedaan is gezichtsherkenning. Momenteel loopt een proef waarin samen met TNO in de praktijk wordt getoetst of het mogelijk is om vanuit verschillende technieken van verschillende systeemleveranciers een centrale database met onder meer politiefoto’s, video-beelden en dergelijke te benaderen. ‘Gezichtsherkenning kent in de praktijk nog be-

‘Het was ons uitgangspunt de beveiliging beter te regelen voor hetzelfde budget’

uitkijken hun werk optimaal kunnen uitvoeren. Op basis van de verwachte incidentenpatronen worden virtuele surveillanceronden uitgevoerd.’

Ook worden technieken als geluidsanalyse toegepast. Lavèn: ‘We werken met *SoundIntelligence* en gebruiken op sommige fietspaden bijvoorbeeld scoo-

hoorlijk wat haken en ogen, terwijl het toch een zeer nuttige toepassing kan zijn. Daarom is het de moeite waard daar nader onderzoek naar te doen’, aldus Lavèn. Systeemontwikkelaars krijgen zo ook alle ruimte om hun toepassing in de praktijk te demonstreren en verder te verbeteren. »

CIV

Een andere ontwikkeling is de start per eind 2005 van het *Centrum voor Innovatie en Veiligheid* (CIV). In dit centrum werken een aantal kennis- en onderzoeksinstellingen, zoals TNO Defensie en Veiligheid, Hogeschool Utrecht, Universiteit van Utrecht en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) samen, met als doel technische en ICT-oplossingen te benutten binnen veiligheidsconcepten. Hiervoor worden experimenten opgezet in de Utrechtse 'proeftuin' en elders.

Een ander doel is kennis delen, concepten voor toepassing overdraagbaar maken en het bieden van een landelijk (en wellicht Europees) platform voor informatie en vragen.

Ook de departementen van Binnenlandse Zaken en Economische Zaken nemen aan het CIV deel. Met partijen als brandweer, andere politieregio's en gemeenten - waaronder Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Eindhoven - wordt samengewerkt, zodat het CIV landelijk op een groeiend draagvlak kan rekenen. Ook de beveiligingsbranche is welkom als partner.

Kracht

'De kracht van het concept is dat de beveiliging tot een keten word gesmeed', zegt Lavèn. 'Het cameratoezicht is een basis, maar je moet ook zorgen voor opvolging en aanvullende surveillance. Belangrijk is ook dat vanaf een centrale locatie, in ons geval het

dienstencentrum, de zaak wordt aangestuurd en dat daar alle informatie binnenkomt en wordt geanalyseerd, wat weer tot bijstelling van het concept kan leiden. Ook kan deze informatie bijdragen aan opsporingsonderzoek door de politie.'

Lavèn: 'Ons uitgangspunt was de beveiliging beter te regelen voor hetzelfde budget. De grootste uitdaging in het begin was ondernemers te overtuigen van het plan, terwijl je nog niet precies weet waar het op uitkomt. Zij moesten het immers betalen. Je ziet nu dat het makkelijker gaat, omdat we aantoonbaar kunnen maken wat de effecten van de aanpak zijn.'

Het succes van de aanpak blijkt mede uit de belangstelling vanuit andere gemeenten. Vanuit omliggende gemeenten wordt momenteel gevraagd bij het dienstencentrum te mogen aansluiten en ook vanuit andere regio's is veel belangstelling om het concept toe te passen. Een enkele regio heeft hiertoe al concrete stappen genomen.

Ook het kabinet wil opschaling van de Utrechtse 'Innovatieve beveiligings- en alarmeringsketen' bevorderen en heeft het opgenomen in het stimuleringsprogramma Maatschappelijke Sectoren en ICT. Doel is om binnen enkele jaren in minimaal tien regio's met meer gemeenten gebruik te maken van het concept. Gemeente Utrecht is gevraagd om dit te begeleiden, kennis overdraagbaar te maken, te verbreden, nieuwe experimenten uit te voeren en andere regio's 'op de rails' te krijgen. «

Cameratoezicht bedrijventerreinen/winkelcentra Utrecht

- » Op in- en uitvalswegen en strategische plaatsen op bedrijventerreinen zijn vaste en beweegbare camera's geplaatst.
- » Er zijn koppelingen gemaakt met private systemen. In en rond winkelcentra bestrijken de camera's een gebied dat privacy van omwonenden niet aantast.
- » Er zijn ook combinaties gemaakt met het gemeentelijke cameratoezicht in het kader van openbare orde (artikel 151 Gemeentewet).
- » Camera's 'surveilleren' op bedrijventerreinen en in winkelcentra.
- » Camerabeelden worden 7 x 24 uur live uitgekeken. Alle beelden worden digitaal opgeslagen.
- » Toepassing van sensoren draagt bij aan een hoge attentiewaarde van het systeem voor de medewerkers.
- » Ter ondersteuning van de live-observaties wordt gebruikgemaakt van innovatieve ICT-oplossingen, zoals herkenning van vorm en bewegings- of geluidspatronen.
- » Voor de cameraobservatie zijn achttien medewerkers opgeleid op basis van de nieuwe richtlijnen.
- » Een directe beeldverbinding met de politiemeldkamer maakt het mogelijk om 112-meldingen te ondersteunen met actueel beeldmateriaal.
- » De exploitatie van het cameratoezicht wordt betaald door de ondernemers die daarvoor een stichting hebben opgericht. Gemeente Utrecht heeft eenmalig drie miljoen euro geïnvesteerd in infrastructuur en de uitkijkkamer en draagt verder incidenteel bij in initiële kosten.

